

MAGYAR SÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.---	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- " 3.---	Negyedévre --- " 3.60
Félévre --- " 6.---	Félévre --- " 7.---
Egész évre --- " 12.---	Egész évre --- " 14.---

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

FŐSZERKESZTŐ: **dr. GYÖRFFY GYULA**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV. kerület, Vámház-körut 8. szám.
Hirdetések pett számítással, díjszabás szerint
Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **FÉNYES LÁSZLÓ**

Megnyitják a parlamentet.

Még munkások burkolják az utakat, amelyen holnap a magyar országgyűlés tagjai bevonulnak az új parlamenti palotába, hogy átadják rendeltetésének és egy fontos ülészak munkáját megkezdjék.

Külső pompában nincs hiba a nemzeti önérték méltóságának és ha ez a törvényhozás szellemében olyan mértékben jut érvényre, mint a márványos, történelmi freskóktól díszített palota csarnokai-ban, akkor valóban nem lesz oka panaszkodni a nemzetnek, hogy kis erőnk, csekély kulturális nívóunk otthonról a világ első parlamenti épületét alkottuk meg.

Vajjon így lesz-e? Nem írjuk le a feleletet.

Negyedik évtizede halad fejünk fölött az időnek, hogy a nemzeti állam építéséhez hozzáfogtunk. Az építő munkások diszes háza im készen van, holnap bevonulnak, a nagy munka azonban lassan halad. A magyarság, a magyar faj e harmadfél évtizede alatt alig tudott tért hódítani, minden jog, minden kulturális szám- és értéksúly többlet daczára. Mikor már a népnevelés, a létesített intézmények meghozták volna gyümölcsüket: feltámadt a felekezeti villongás, most már harc, amely osztályokra tagolta a nemzetet. És a felekezeti villongásának megvan az a természeti sajátossága, hogy még csak e határok között sem marad meg, hanem ennek a mi időtlen, kiforratlan századunknak óriási szélsőségek között mozgó életfölfogásu tömegeit, filozófiai nézetek szerint gyűjti maga köré. Így történt, hogy a különböző

politikai pártok előtt immár legfőlegbb cégérül elvállalt, de lényegében másodrendű szerephez kötött politikai elv: a magyar nemzet konszolidációja. A liberalizmus és a konzervativizmus, sőt a retrográd világnézet óriási harcokat vívnak egymással s e harcokban mindig és mindenütt a magyar nemzeti szempontok szenvednek vereséget, bármely fél győzzön is.

Elfelejtik az emberek Magyarországon, hogy világrányító elvekben vezérszerepet játszani: megengedhetik maguknak a kulturálisan fejlett nemzetek, a nacionalisták és radikálisok harcának pusztító nyomait elszenvedheti egy francia köztársaság, de mi: — egy nemzetiségektől körülvevett, épen ez és egyéb viszonyok folytán szövetséges állammá kényszerített nemzet — gyöngék vagyunk e háborúság keresztülszenvedésére.

Miután pedig a természet törvényének sorja, hogy visszafelé nem fejlődhetünk, valamint mert állami berendezésünk évszázadok óta a társadalmi osztályok egyesítésén fáradozik — ezért törölték el a 48-iki törvényekben a rendiséget, most — már czélszerűségi szempontokból is nem szabad új irányzatnak tért engednünk.

Nemcsak a nemzetiségekkel, nemcsak ausztriai szövetségeseinkkel, de visszafelé törekvő saját testvéreinkkel kell megküzdeni, hogy a nemzetet a nemzeti állam kiépítését létesítő munkájában megakadályozni ne engedjük. Ezekben a harcokban rejlik a magyar nemzet szerencsétlensége, ezeknek a nagy harcoknak győ-

zelmes kiállása vár az új parlament törvényhozói működésére.

És mialatt a kormányzati elvek minden legnagyobb vagy legkisebb kérdésében újból és újból meg kell e csatát vívni, nem szabad megfeledkezni a mindennapi szükségletekről: a kulturális követelményekről, amelyek függetlenek a változatlanul főtartani — vagy változtatni óhajtott politikai elvektől.

Közjogi kérdésekben merült ki a magyar törvényhozás ereje ugyszólván a legutóbbi időkig, most legújában társadalomfilozófiai harcok vették és veszik igénybe, holott a magyar nemzetnek szellemileg képzett, anyagilag erős magyar társadalomra van szüksége, amelynek alapján az egységessé teendő magyar faj magába olvaszthassa a földje területén élő embereket vagy embercsoportokat.

Nagy munka és pedig sietve kell eget tenni neki. Mert a szünetlenül változó, inkább mondjuk: fejlődő emberiség a magyar nemzetre is új kötelezettséget fog róni, aminek ha nem felelünk meg, egy európai forradalom elfogna seperi. A munkásvilág milliói új rendet követelnek, jól siessünk megalkolni az egységes magyar nemzeti államot, hogy az új berendezkedésig, amelyen majdan az egész világnak átesni kell, egyek legyünk erőben a többi nemzetekkel.

Máskülönben megeshetik, hogy a munkáskezek, amelyek most az utat kövezik ki a magyar országgyűlés tagjai elé, egyszer feltalálnák szedni e köveket s e parlament el lenne zárva az országtól.

Az első bál.

— A „Magyarság” eredeti tárczája. —

Irta: Kónyi József.

A kis lány, kinek homlokán még az ártatlanság rózsapírja dereng, bájos zavarral fogadja az első udvarló bókjait, s ha azokban a szerelmi üdvörlől, s a csókról, ölelésről — némi szerény czélszás tétetik — szemérmesen elpirul.

Olyan furesának tűnik fel előtte mindez — mert hiszen tegnap még a gyermek szobában volt a helye s a hajas babák öltöztetése az egyetlen szórakozása, eltekintve néhány lopva olvasott regénytől.

Mikor táncztanító került a házhoz, a kis Ilonka a tánczórákat, közönséges unalmas tantárgynak tekintette s megtanult tánczolni, amiként megtanulta guvernantejától, hogy francziául a vizet ló-nak hívják és *l'eau*-nak írják.

Apa, az valósággal imádtá a leányát. Beczéggette, hízeltetett neki, mókázott és játszott vele, hagyta magán zsarnokoskodni, és nem is vette észre, mint lett Ilonka egyszerre csak egy gyönyörűen kifejezett tizenöt éves rózsabimbó.

A rózsabimbó azonban mikor már tizenöt éves, rendesen bálba szokott kívánczolni, különösen ha hallja, hogy mások is odajárnak és tudja magáról, hogy — tánczolni ő is tud. Apa és anya hogy kedvére járjanak, elhatározták, hogy legközelebb elviszik oda, ahol tánczolni lehet, s hama-

rabb mint hitték volna, elkövetkezett az a nagy nap s Pertelekyék felkísérték a kis Ilonkát, a csillárok ragyogó pompájától fénylő tánczterembe. A sok repülő pár, a tánczosok kavargó forgatója tisztára elszédítette a kis leány fejét. Voltak pillanatok, mikor a dajkamesék jutottak eszébe és azt hitte, hogy a tündérkirály palotájában van, melyről még tegnap vagy tegnapelőtt is szó volt otthon a gyermekszobában, hol kiváló szerepet töltött be *Viki*, a szobalány.

A tündér király palotájában alig huzódott meg valami zugban a kis leány, már is megrohanta őket egy raj fiatal ember, köztük egy vállszalagos rendező, a ki a többit sorra bemutatta. Szinte kételkedett benne, álom-e, vagy valóság, hogy őt Domahidy egy forduló keringőre felkérte. Azt hitte, most is csak tréfálnak vele, mint otthon a tánczórákon a két bátyja szokta.

De ez nem volt tréfa, ez a Domahidy merészen karjaiba vette és elrepült vele mint a forgószél. Keresztül száguldtak a tánczterem síkos padlóján, mely jól lehet messze ért, de mégis olyan rövidnek tűnt fel neki.

Domahidy azonban nemcsak tánczolni, de szellemesen beszélgetni is tudott. Igen nagy műveltségű ifjunak tartották és ami a kis leányt illeti, ő megesküdött volna tizszer egyvégtében, hogy nála remekebb elméleti tehetséget nem szült Magyarország — a mohácsi vész óta. Hogy erről az olvasó is meggyőződést szerezhessen, ide iktattam hű fo-

nográf fölvételét, annak a korszakalkotó társalgásnak, ami köztünk végbement.

— Nagysádat még nem volt szerencsénk egy idei bálban sem látni, kezdé az ifju — nem szeret talán tánczolni?

— Oh igen. — felelt a leányka — de még csak ma vagyok először bálban.

— Lehetetlen. Hisz oly jól tánczol, mintha már évek óta bálkirálynő lenne.

— Csak csufolódjék maga is!

— Világért sem. Nem mintha bókolni akarnék, hanem őszintén mondom, nagyon kellemesen tánczol. Ha nincs elfoglalva, adja kérem nekem az első négyest is. Igen?

A leányka örömmel beleegyezett s midőn visszatértek a mamához, mindjobban érezte, hogy már nem oly félénk, mint volt, sőt pajzán vidámság kezdett rajta erőt venni. Letörölte izzadó homlokát s a mama legyezőjével hűsítette kipirult arcát, leült mellé és szivta a közeli nyitott ablakból becsapó tude levegőt, mely mint kellemes hűsítő hatott rá a nagy forróságban.

Anyja szavaira nem is igen hallgatott, annyira elfoglalták saját gondolatai, Boldognak, nagyon megelégedettnek érezte magát. Valami különös édes érzés sejtelve hatotta át. Szeretett volna anyja nyakába borulni s forró csókokkal megköszönni neki, hogy elhozta őt ide erre az aranyos helyre, hol először ébredt tudatára annak, hogy ő most már nagy leány, aki valaki, aki számot tesz a világban, szerepet visz, akivel foglalkoznak és akit nagysádnak

Nagy munka, nagy harcok várnak a magyar parlamentre, amelyek épületét im századok számára holnap foglalják el az országgyűlés ez idő szerinti tagjai.

Budapest, október 6.

A horvátok és szerbek ügye. Az Ujvidéken megtartott szerbgyűlés kifejezett sérelmeire győnyörű elégtételt szolgáltatott a horvát nemzeti párt tegnap megtartott értekezlete, melyen jelen volt Cseh Ervin horvát miniszter s három beteg képviselő kivételével a nemzeti párt összes képviselő tagjai. Az értekezletnek egyetlen tárgyát az ismeretes zágrábi tüntetés ügye képezte s hosszas vita után, a következő határozati javaslatban állapodtak meg:

1. A nemzeti párt, áthatva a horvátok és szerbek egyetértésének érzelmétől, a *leghatározottabban elítéli azokat a tüntetéseket és zavargásokat, amelyek a szerbek ellen Zágrábban augusztus 30-ikán s szeptember 1., 2. és 3-ikán elkövettek.* A nemzeti párt hagyományaihoz hiven s az ország alkotmányjogi alapjának megőrzésével minden ilyen irányú támadást és izgatást, *bárhonnan ered is, vissza fog utasítani,* s további politikai és alkotmányos tevékenységében arra fog törekedni, hogy a zágrábi kellemetlen események esetleges káros következményeit megakadályozza, s az *egy vérből származó testvérek jó viszonyának minden megzavarását meg fogja szüntetni.*

2. Mivel a nemzet becsülete követeli, hogy a károsultaknak a káruk megtéríttessék, a nemzeti párt kijelenti, hogy a béke kedvéért és az ország érdekében a horvát, szláv és dalmát királyságok országgyűlésében arra fog szavazni, *hogy a károsultak kártérítésben részesüljenek.*

3. A nemzeti párt, — meg lévén győződve arról, hogy ő nagyméltóságának, a bánnak kormánya, melyben a párt bizik, az országban a *rendet és nyugalmat főn tudja és bírja tartani,* — minden tagjától elvárja, hogy szóval és írásban, az ország érdekében, s a szerbek és horvátok egyenlő érdekében arra fog törekedni, hogy a *zágrábi kellemetlen eseményeket oly gyorsan, a mint csak lehet, a szerbek és horvátok testvéri egyetértéssel feleadjék.*

A szászgazdák a szászpolitikusok ellen. A honvédelmi miniszter a földmivélségi miniszterrel egyetértéssel már régebben egy rendeletet adott ki, mely szerint a hadsereg részére szállított buza és takarmányminték az illető gazdasági egyesületek útján a kiszáradtól szerzendők be. A nagyszobeni szász mozgásgazdasági egyesület is vállalkozott erre, azonban a beszerzésnél soha se vette figyelembe a kiszáradt, hanem a hogy jónak látta, nemzetiségi céljai érdekében. A kiszáradtban azonban a józan

ész a faji gyűlölet felé kerekedett s most memorandumot intéztek az illetékes szakminiszterekhez, melyben tüzetesen elmondják sérelmeiket, kérve azoknak gyors orvoslását. Megvadják a zöld szászegyesületet a szász kiszáradt azzal, hogy titokban intézkedik, kijátszsa a törvényt, okatlanul feláldozza érdeküket. Értesülésünk szerint ebben az ügyben Pichler Győző megfogja interpellálni a honvédelmi minisztert még az első ülészek folyamán.

KÜLFÖLD.

A felbujtatott maczedonok. Tudvalevő dolog, hogy a mitroviczai ujjonnan felállítandó orosz konzulátus ellen az albánok mindent elkövetnek, s véres zavargásokra készülnek, hogy ezt megakadályozzák. Tegnap érdekes fordulat állott be ez ügyben. Ugyanis Ignatieff grófot Szófiába érkeztek a lakosság nagy ovációban részesítette s egy egyetemi tanárokból és képviselőkből álló tömeg egész az orosz konzulátusig kísért, hol a maczedonok küldöttségének egy szónoka beszédet intézett hozzá, melyben ecsetelte, hogy a népet a mostani maczedoniai állapotok tönkre teszik s arra kérte a grófot, hogy legyen a csárnál érdekeik szószólója. A beszédre Ignatieff gróf igen fontos politikai nyilatkozatban válaszolt s felhívta a maczedonokat, hogy készüljenek a döntő pillanatra és legyenek türelmesek addig, míg ez bekövetkezik.

Az amerikai szénháború. Az Egyesült Államok szénbányáiban negyedfélmillió munkás sztrájkol már több mint egy hónapja s ez óriási csapást okoz az Egyesült Államok egész gazdasági életére, a nagy ipari üzemből, a gyárakban és minden családban. Még néhány napja a szén ára méterhátszánkint 12 korona 50 fillér volt, ma már arról ad hírt a táviró, hogy annak ára 18 koronára szökött fel. A gyárak és az ipari vállalatok kénytelenek voltak üzemi beszüntetést több millió ember áll azon veszély előtt, hogy kenyérét veszítse. Néhány előrelátó bányatulajdonos, rövid idő alatt milliókat vágott zsebre, mert előre látva a kitörni készülő bérharcot, óriási szénkészletet gyűjtött össze, mit most horribilis áron tud értékesíteni. Roosevelt elnök, hogy az Egyesült Államokat megmentse a gazdasági tönkremenéstől, elfogadta a közvetítő szerepet a munkások és munkaadók közt, de a tárgyalások eredményre nem vezettek. Miután a sztrájkolók meg akarják akadályozni, hogy bárki is munkába álljon, a bányatulajdonosok most katonaságot kértek belépő munkásaik megvédelmezésére, kiket a sztrájkolók *lelővéssel fenyegetnek.* A legújabb fordulat ez ügyben az, hogy benyújtottak a parlamenthez egy törvényjavaslatot, melyben a szénbányák sürgős államosítását tervezik.

szólitanak, amint azt bizonyos Dom . . . Domahidy is cselekedte.

Különböző kiáltások hangzavara keltette fel merengéséből. „Vizavi kerestetik,“ „Tessék felállani.“ stb. hangzott szerteszéjjel a teremben és ezzel egyidejűleg ott látta maga előtt — ismét Domahidyt!

— Nagysád! ez a tánc az enyém! szolt a kedves és szellemes Domahidy.

Igen — nagysád! őt így szólítják, hallotta anya, apa, sőt hallotta Ödön urfi is, meg Pista is akik most kerültek elő a büfféből, ahol egész este vacsoráltak, mert ők jogászok, tehát blazirtak és ezért nem táncolnak, hanem egész este vacsorálnak — természetesen pohárral a kezükben. Nos, hát ezek a tekintélyes urfiak is hallhatták most, hogy egy Domahidy, aki már miniszteri fogalmazó és így törnyomágasságban áll felettük, őt nagysádnak hívja. Hát csak hadd hűledezzenek ettől a kis sifli jogoncok!

Ilonka karját nyújtotta lovagjának, ki már vizaviról is gondoskodott, és e vizavi egy huszárfőhadnagy volt! Könnyedén és kecsesen sétált velük végig a négyest és azt kívánta, hogy bár örökké tartana e tánc. A zenekar azonban egyszerre csak friss csárdásra gyújtott rá s ezt a párok tombolva

ujrazzák a végletekig. Ilonka nem is Domahidyyal táncol már, a táncosok egymásután rabolták őt el egymástól és mind azon kezdtek:

— Szabad kórnem — *nagysád!*

Ilonka alszik már s álmodik. Álmában virágos kertben képzelet magát, hol a virágok nyájasan himbálják feleje illatos kelyhüket. Ilonka csak álmodik. Valami édes álma lehet, mert arcát rózsá pir futja át, keble liheg s ajka töredezett hangokat suttog.

Meddig aludna így? nem tudni. Akit annyit táncoltattak, s aki oly édesen álmodik, annál elkél a pihenés.

Egyszer csak valami zörejt hatol be az álmok csöndes birodalmába. A kert dallosai erre elröptülnek s a kis leány kinyitja szemét és patyolat ágyában látja magát, napsugártól fényes szobájában.

Előtte Viki szobaleány áll és mosolyog. Aztán egyszerre megszólal igen komolyan és tiszteletteljesen:

— Nagysád — az asztalon a leves!

— A leves! kiált fel Ilonka csodálkozva. Aztán elhallgat és így gondolkozik:

— Most már csakugyan valóságos és visszavonhatatlan nagy leány lett belőlem. *Még Viki is Nagysádnak nevez!*

A francia miniszterelnök a kereskedőkhöz és iparosokhoz.

Érdekes nyilatkozatokat tett Combes, a francia kormány elnöke tegnap este a köztársasági kereskedelmi és ipari bizottság évi lakomáján. Ez a kereskedelmi és ipari bizottság ott egy országos kereskedelmi és iparkamara jellegével bír. Az érdekes toasztról a következő táviratunk számol be:

Páris, okt. 7.

A köztársasági kereskedelmi és ipari bizottság tegnap este tartotta évi lakomáját Combes miniszterelnök elnöklése alatt. A lakomán jelen volt több miniszter, szenátor és képviselő. Az első szónok Trouillot kereskedelmi miniszter volt, aki örömmel konstatalta, hogy a nemzeti termelés és a nemzeti vagyon tekintélyes tényezői összeálltak, hogy a köztársaság külkereskedelmi intézményeinek a legnagyobb hatalmat kölcsönözzék. A miniszter aztán azt a szerepet méltatta, amely a bizottságnak a külföldi kiállításokon jutott és Franciaországnak kiváló helyet biztosított. Beszédét azzal fejezte be, hogy most, a nagy trusztok alapításának korában a kereskedők és iparosok apólják a vállalkozókedvet és tanuljanak idegen nyelveket. Brisson gratulált a kereskedőknek a köztársaság védelmi munkájában való közreműködésükhöz. Az ország, amely a kormány megmaradását biztosítani akarta, a legutóbbi választásokon a köztársasághoz szenvedélyesen ragaszkodó polgárokat állított sorompóba. De az ellenfelek még sem adják ki kezükből a fegyvert. A kongregációk kifizették a lázadás zászlaját. Az ország megértette a veszedelmet és a kormány végre eltökélte magát, hogy a köztársaságot és Franciaországot fenyegetett egységét megvédi, amennyiben elvette a kongregációktól a tanítást. Most kötelessége a kormánynak, hogy a nevelés szervezését kezébe vegye és hazafias, őszinte nemzedékeket neveljen. Azután Combes miniszterelnök szólalt fel. Elsősorban megköszönte azt a helyeslést, amelylyel az előttestzőlk a kormányról nyilatkoztak. Ez megerősíti abban a meggyőződésében, hogy a kormány politikája az egész republikánus párt legbensőbb érzelmeinek megfelel. Gratulál magának ahhoz, hogy utódja lett Waldeck-Rousseau-nak, aki a republikánus párt egységének megvalósításával a köztársaságot kiragadta a nacionalizmus, és a klerikális reakció kettős veszedelméből. Ezen a politikán — mondja a miniszterelnök — semmit sem változtattunk. A kereskedelmi és ipari bizottságnak is érdekében áll, hogy folytassuk munkánkat, amelynek tartalma azoknak a jogoknak a visszahódítása, amelyeket a forradalom atyái az államnak szereztek. Nem ez a forradalom volt-e amely homlokukról letörölte a bélyegot, amelyet egykor rásütöttek mindenikre, aki kereskedéssel foglalkozott? Legsajátabb érdeküket védik meg tehát, amidőn a forradalmat nagyrabecsülik.

E forradalom ellen ellenforradalom tört ki, amely megváltoztatott taktikával igazi forradalom látszatát akarja kelteni. A kolostorok tagjai a szabadság éltetésével menekülnek az oltárokhöz és istent hívják tanuul, hogy a lelkiismereti szabadságot üldözik. A Faubourg előkelő asszonyai a szabadság éltetésével hatalmas szinpadit tüntetésre hívják fel a nép asszonyait. A chouánok ukói a tömeg üvöltözése között piszkos lövedékekkel látják el magukat, amelyekkel megtámadják a hadsereget, amikor ez csődületeiket szét akarja oszlatni. A szabadság nevében a törvények fölé helyezkednek a kongregációk. Rendeleteink megmutatják nekik, hogy nem vagyunk hajlandók megtevesztetni magunkat áll liberalizmusuk által. Végre megkérdeztük az országot, amely megvetanásai, községtanácsai stb. útján válaszolt nekik, amikor szerencsekívánatok között helyeselték eljárásunkat. Az ellenforradalom tehát megtört. A törvényes testületek e szerencsekívánataiban bátoritást látunk. Hálátlan feladatunk, amelyet a minisztérium hivatalbalépése alkalmával kifejtettünk, még nem haladt ugyan messzire, de kellő erőt fogunk kifejteni, hogy be is fejezzük. Erről biztosítom önöket az egész minisztérium nevében, amíg a parlament bizik bennünk, a küzdelmet folytatni és kötelessé

BUTOROK

egy készpénzért, mint részletfizetésre legegyszerűbbül a legfinomabb kivitelű legjutányosabban kaphatók.

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknel.

Ez a laura bivatkozók tíz százaléka engedményben részesülnek

Budapest, VI., Teréz-körút 8 sz.

(Andrássy-ut közepében)

oo Nagy képes árjegyzék ingyen oo

geinket teljesíteni fogjuk. Ne mondja senki, hogy az egyesületi törvény a minisztérium tehetetlensége miatt holt betű maradt, hogy a kongregációk folytathatják az erkölcsi leigázás munkáját, hogy állami hivatalnokok visszaélnek állásukkal és hogy a helytelen adórendszer nem reformáljuk. Ne mondják azt sem, hogy a munkásoknak le kell mondaniuk a reményről, hogy öreg napjaikra nem kapnak ellátást. Mindezekben a törekvésekben a minisztérium az összes republikánus pártok támogatására számít. Amidőn a kormány az ipar és kereskedelem érdekeit védeni akarja, kötelessége, hogy az ország belső nyugalmát és a külső békét fenntartsa. Ezt a kijelentést a miniszterelnök időszerűnek tartja ebben a pillanatban, amikor a reakció még a takarékpénztárak hitelét is alássa és a bányamunkások általános sztrájkjal fenyegetőznek. A miniszterelnök annak a reményének ad kifejezést, hogy a két párt közreműködésével a kormány képes lesz a munkások helyzetét javítani. A mi a külső helyzetet illeti, Franciaország 1870 óta mindig ragaszkodott a békéhez. Egyetlen más hatalmasság sem tett többet a békéért és a nemzetközi egyetértésért. A nacionalizmus megkísérelte, hogy Franciaországot a háború és a hódítás csalogója képeivel más ösvényekre terelje. Franciaország azonban megvetéssel utasította vissza a háborút és a reakciót. Ámde nem a gyöngeség érzete az, ami Franciaországot békére készíti, mert Franciaországnak olyan hadserege van, amely akár vitéség, akár erő dolgában bármely más hadsereggel felér. A republikánus Franciaországot azonban főleg a polgárosodás eszméi vezetik. A háborútól elforduló Franciaországban látni, hogy a közjó és az egyén jóléte a békében találja alapját. Elvezzük ezt a békét, amelyet Franciaországnak az összes hatalmasságokkal való kitűnő viszonya állandóbbá tett, mint a milyen valaha volt. Az egész világ elismerte külügyi politikánk lojalitását; Franciaország hatalmas szövetségre támaszkodik és értékes barátságokkal dicsekedhetik. A köztársaság köztisztelettel környékezve nyugodtan szállhat szembe a monarchisták fenyegetéseivel és a nacionalisták dühös ordításával.

A miniszterelnök beszédét — mint a távirat jelenti — nagy tetszéssel fogadták.

VIDÉK.

(---) A veszprémi főszolgabíró-választás. Veszprém megye tegnapi őszi rendes közgyűlésén megválasztották a veszprémi központi főszolgabírói állásra a választást, melynek eredménye az lett, hogy az üresedésben levő állásra **Kerényi Andor** választott meg, ki a közigazgatás téren, számos jelét adta már hivatottságának.

(---) Fegyelmi vizsgálat Torontálban. Nagy-Kikindán Torontál vármegye alispánja, az árvaszéknél észlelt rendellenességek miatt **Bogdán Zsvikó** nagy-kikindai polgármestert, **Majinszky** tanácsost és **Rösner** közgyámot, fegyelmi eljárás alá helyezte.

FŐVÁROS.

| Az Erzsébet-szegényház megővítése. Napról-napra égetőbben mutatkozik annak a szükségessége, hogy az Erzsébet-szegényházat megővítsék, mert a jelentkező s a fölvetelre teljesen jogosult szegényeket, helyszűke miatt nem lehet elhelyezni. Az Erzsébet-szegényház egy-egy nagyobb szobájában, ahová szabályszerint csak 12-14 embert lehetne beszállásolni, már most is 16-18 ember van beszüfölvén. A köztisztviselési bizottság a napokban foglalkozott ezzel az ügyvel s azt az ajánlatot tette, hogy az Erzsébet-szegényház udvari részén levő városi telken pótlólagos épületet emeljenek. Ezt a javaslatot a tanács a csütörtökre kitűzött ülésében fogja tárgyalni, azzal a régebben fölmerült tervvel kapcsolatban, hogy a szegényházat kitelepítsék a főváros külső részére.

| Szállítás a közbiztonsághoz. A szarvasmarha- és sertés-közbiztonsághoz a november elsejétől számított egy évre szükséges ezer métermáza szemes kukorica és tízezer métermáza kukorica-dara szállítására árlejtést hirdet a székesfőváros tanácsa. A vonatkozó ajánlatokat október hónap 14-ikéig kell benyújtani. **Almády Géza** tanácsosnál, a központi városi hivatalban.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés.

Bécs, okt. 7.

Szell Kálmán miniszterelnököt, aki tegnap este ide érkezett, ma reggel 8 órakor *ő felsége* ötnegyedórai kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök jelentést tett az uralkodónak a kiegyezési tárgyalások eddigi eredményeiről *s különösen a vasárnapi budapesti tanácskozlókról.* **Szell Kálmán** miniszterelnök ma délután 3 órakor Budapestre utazott, mert részt akar venni az országgyűlési szabadelvű-pártnak a nyári szünet után ma este tartandó első értekezletén.

A francia szénbányászok sztrájkja,

Páris, okt. 7.

A Figaro jelentése szerint Basly képviselő a pas de calaisi bányamunkások vezetője úgy nyilatkozott, hogy a bányamunkások sztrájkja Pas de Calais és Loire megyékben, ugy szintén Canneauxban általános lesz. A többi szénbányakerületben nem várható általános sztrájk, részint azért, mert a munkások még nem fejezték be szervezkedésüket, részint azért, mert csak az imént végződött hosszú, nélkülözésekkel teljes sztrájkjuk. A monceau les minesi bányamunkások sem fognak csatlakozni a sztrájkhoz, mert velük sem törődött senki legutóbbi sztrájkjuk alkalmával.

Az olasz zarándokok Jeruzsálemben.

Jeruzsálem, okt. 6.

Azon az istentiszteleten, amelyet a Ferrari bimbos vezetése alatt ideérkezett olasz zarándokok ittléte alkalmából a Szentsír templomában tartottak, a francia főkonzul az eddigi szokáshoz híven az első helyet foglalta el, a többi katolikus hatalmasság konzuljai pedig a francia konzul helyével szemben kaptak helyet.

Bányaszerencsétlenség.

Pont a Mousson, okt. 7.

Egy kohó szétrobbanása következtében egy munkás halálát lelte és hét megsebesült.

A porta mosakodása.

Konstantinápoly, okt. 7.

A bandák garázdálkodásáról szóló újsághírek nagy része helytelen vagy túlzott. A helyzet a három vilájetben kétségteletlenül rosszabodott, de az európai újságok nagyon pesszimistikusan ítélik meg a helyzetet. Az újabb katonai rendszabályokról szóló hírek nem nyerne megerősítést. A bandák üzelméi úgy látszik meghaladták a tetőpontot és az előhaladt évszak miatt is állandóan alábbhagynak.

NAPIHIREK.

Budapest, okt. 7.

— **Időjárás.** Az alacsony levegőnyomás területe egész nyugat és közép Európára kiterjedt és magva Dánia fölé került, a magas nyomás pedig keleti Európát borítja. Európa időjárásában lényegesebb változás nem mutatkozott. Nálunk az idő enyhe, borus és az ország nyugati részének kivételével sok helyütt voltak jelentékeny esők, sőt az alföldön nagyobb zivatarok is.

Jóslat: Változóan felhős, enyhe idő várható, elvéve zivatarokkal. **Hőmérsék:** 18-00 C°.

— **A sajtó az új parlamentben.** Holnap nyílik meg az új parlamenti palotában a képviselőház s ezt megelőzőleg gr. **Apponyi Albert** mára hívta meg a sajtó tagjait, hogy nekik a parlament helyiségeit, új rendjével egyetemben bemutassa. Délelőtt 10 órára a politikai lapok szerkesztői és munkatársai majdnem teljes számban jelentek meg az elnöki irodában. Ezzel gr. **Apponyi Albert** személyesen fogadta őket, majd megindult a menet a képviselőház helyiségeinek márványoszlopos-, arany-, és freskódíszítésű folyosóinak, lépcsőinek megtekintésére. Az újságírók részére külön lépcső vezet az ülésterembe, illetve a képviselőházi folyosóhoz, amely ülés alatt istudvalevőleg kiinduló pontjásokott lenni a politikai eseményeknek. Itt azonban egy nagy újítás történt, a mely a képviselők egy nagy részének jogos óhajta volt mindenkor. Az üléstermet négy oldalról körülvevő folyosónak ugyanis csak három szárnya lesz ezentúl nyitva az újságírók részére is, míg a negyedik szárny, a mely egy zárt társalgó-csarnokba vezet, ezzel együtt kizárólag csak a képviselők részére van fentartva.

A folyosóról könnyen hozzáférhető a hírlapírók dolgozó-terme, a posta- és táviráda, a külön telefon-asztalok. Majd az ülésterembe vezette **Apponyi gróf** az újságírókat, ahol **Smialovszky Valér** képviselő egy kis üdvözlő-beszéddel mutatta be szeretetreméltóságát és a terem — akusztikáját. A sajtó-karzatón a hírlapírók mindjárt el is rendezkedtek, hogy holnap már zavartalanul kezdhessék munkájukat. Azután az erkélyével a Dunára kinéző remek buffet-terembe vonult a vendégsereg, a hol a sajtó képviselőit dejeneurell várta a figyelmes házi gazda. Az első pohár pezsgőt **Rákosi Jenő** köszöntötte gróf **Apponyi Albertre**, aki nyomban válaszolt reá.

Nem tudom, szándékosság volt-e — úgy mond az elnök — hogy első sorban a sajtó volt az, melyet ide meghívtam. De örülök, hogy a sajtó van itt először s nekem alkalmam van elveimet újból hangoztatni. A sajtó szerintem a nemzetnek mindennap megújuló, plebiscitum által megválasztott képviselője. En a népképviselést mindig komolyan vettem. En azt nem tekintem oligarkiának, hanem komoly népképviselőnek kívánom. Ezért szimpatikus rám a közszellemnek érvényesülése s ezért örülök, hogy e közszellem képviselőit, a sajtót hívtam ide meg először. És ez új hajlékban én csak azt kívánom, hogy *nemzeti képviselőnk azda váljék itt, amilyennek a 48-as törvényhozás tervezte*, vagyis valóban a nemzeti szellem érzés, gondolat és akarat képviselőjévé. S kérem az urakat, hogy minket ebben támogassanak. Szívemből üdvözlöm a sajtó igeresztelt munkáit a nemzeti képviselőlet csarnokában és kérem minden tekintetben a bizalmukat.

Délután négy órára a képviselőház tagjait hívta meg **Apponyi gróf** elnök, hogy nekik a helyiségeket bemutassa.

— **Pro memoria.** A „Magyar Nemzet” című lapban tavaly október 6-án és másnap majdnem az összes napilapokban, a következő figyelemkeltő hírt jelent meg:

— **Batthyány emléke az Ujéület helyén.** A gyászos emléktű Ujéület helyén javarészt meg is épült már az a temérdek palotatómeg, amely köralakban nyit helyet a jövőndő szabadságtérnek. A tér közepére alkalmasint a Szabadság-szobor kerül majd s valaki most beadványt intézett a fővárosi gáztársulat igazgatóságához, hogy a Hold-utca szögletén az Ujéület lebontása következtében alakult kis téren állítson fel egy művészi *öröklámpát*. Az a kis szöglet főképpen alkalmas erre a kegyeletes jelre, mert ott állott a fal, melynek tövében 1849. október 6-án agyonlőtték **Batthyány Lajos grófot**, az első magyar miniszterelnököt. A gáztársulat, amely, noha osztrák pénzen alakult annak idején, nem egyszer adta tanuságát hazafisságának, nem döntött még véglegesen a beadvány sorsára nézve. A hajlandóság azonban megvan az igazgatóság tagjaiban, hogy felállítsák az öröklámpát, a melyet művész kezével fognak megterveztetni. Ha azután a lámpa áll már, a társulat okirással fog kötelezettséget vállalni, hogy az égő láng költségeit örök időnkig ő fedezi.

Érdekes volna megtudni, hogy mi történt ebben az ügyben egy teljes esztendő alatt, mert a Hold-utca szögletén mai napig is csak az a két durva művű disztelen vaslámpa áll, amelyet a tér éjjeli világitása céljából állítottak oda és szó sincs valami emlékműszerű lámpáról. A gáztársulat hazafisságában egy pillanatra sem akarunk kételkedni, azt sem szabad föltételeznünk, hogy az a néhány köbméter gáz ára fájna a társaságnak, amit a lámpa nappal fogyasztana, mert hiszen az éjjeli fogyasztás úgy is megvan.

Nem gondolhatunk egyébre, minthogy talán hazai szobrászaink közt még nem akadt ambiciózus erő, aki a feladat művészi részét elvégezné, s ez által hatalmas lökést adna a hazafias tervnek. Avagy a fővárosi hatóság okvetetlenkednék ismét?

— **Eltitkolt vasuti szerencsétlenség.** A mai reggeli lapok közül alig egy kettő, ezek is három-négy sorban jelentik, hogy az éjjel a zimonyi vonalon vonatkisziklás történt. Nos, ez a vonatkisziklás több emberéletbe kerül és sok súlyos sebesülés történt s az eset súlyos volta megérdemli, hogy a könnyelmű vasuti ellenőrzés a nyilvánosság súlyos elbírálása alá essék.

Az esetről halasi tudósítónk táviratban a következőket jelenti:

Az elmúlt éjjel a Zimonyból jövő gyorsvonat hibás váltóállítással következtében összeütközött egy a halasi pályaudvaron veszteglő tehervonattal. Az összeütközés rendkívüli erővel történt. A kocsi egymásra toldtak, mindkét mozdony összeroncólva fordult fel az összeütközés a sineket a talpfákkal együtt kitépte. A gyorsvonaton utazó közönség között óriási pánik támadt. A csomagok és ládák az utazók fejére zuhantak, az emberek egymásra estek s hanyathomlok másztak egymás testén át a kocsik kijáratához, némelyek az ablakokon át menekültek s e közben is súlyos sebeket szenvedtek, kiütve a kinyitni nem akaró üvegtáblákat. A gyorsvonaton számos regruta utazott hadkiégszítő parancsnokságukhoz s a legtöbb sérüléseket ők szenvedték. Ezeket a katonai kórházba szállították. Ezenkívül a gyorsvonat gépésze lábát törte, a fűtőt a kiömlő gőz életveszélyesen leforrasztta s egy utas szemét vesztette. A szerencsétlenség hírére a halasi orvosok s a halasi kórház személyzete kisetett a szerencsétlenség színhelyére, hol a sebesülteket bekötötték, s őket az első segélyben részesítették. — Eddig husz sebesültől szól a jelentés. Több órai veszteglés után megérkezett a táviratilag megrendelt kisegítő vonat, mely az izgatottságtól s a kiállott félelemtől kimerült, valamint könnyebb sebesülteket szenvedett utasokat tovább szállította. A vizsgálatot az államvasutak igazgatósága elrendelte, kommunikét azonban az esetről nem adott ki, holott az ilyen esetek nyilvánosságra hozatala közérdek.

— A tisztviselők fizetése. A tisztviselők fizetés rendezése, mint már megírtuk az 1902 évre elmaradt, ám a tisztviselőket a kormány félhivatalos lapja a M. N. megnyugtatta, hogy fizetésük rendezéséről önálló törvény készül, mely kielégíti várakozásukat. A P. L. pedig már közli a tabella tervezeteket is, melyeket ez az új törvény meg fog állapítani. Ezen új tabellák szerint az államtitkárok fizetése a IV-ik rangosztályba soroztatnak évi 16000 korona fizetéssel, mely tekintettel, hogy eddig 12000 korona fizetés járt nekik, az új javaslat 4000 korona évi fizetés emelésben részesíti őket. A miniszteri tanácsosok s az osztály tanácsok 2000—2000 korona, a miniszteri titkárok, 800, 1000 és 1200 korona, a segéd titkárok 800 korona s a fogalmazók 400 korona fizetés javítást kapnak. A többi IX., X. és XI. rangosztályban levő tisztviselők fizetését pedig, az új javaslat tervezet 400 koronával emeli, szemben eddigi fizetésükkel. Az új törvény remélhetőleg még ez évben elkészül s a költségvetéstől függetlenül fog életbe lépni, melyet a következő év költségvetésébe, már bele is illesztettek.

— A horvát képviselők a holnapi ülésen. A magyar országgyűlés horvát képviselői — mint Zágrábból táviratozzák — ma délben Budapestre utaztak, hogy a parlament megnyitására jelen legyenek.

— A hazaáruló kiutasítása. Tudvalevő, hogy Cramer Alvint a „Deutsches Tagblatt für Ungarn“ című pángermán lap volt szerkesztőjét Bandl Rezső rendőrfőkapitány Temesvár város területéről kitiltotta. Cramer a kiutasítás ellen a városi tanácshoz felebbezett. A tanács tegnap hozta meg határozatát és helybenhagyta a főkapitány kiutasító végzését indokaival együtt. A határozatot Cramerrel a kir. törvényszék fogházában tudatták.

— József főherceg és a Mátyás-ünnep. Annak idején a „Magyarság“ adta hírül azt a meglepő tudósítást, hogy József főherceg ő felsége képviselőtében a belga királyné halála következtében beállott gyászra való tekintettel a Kolozsvárt leleplezendő Mátyás-szobor ünnepélyén nem fog megjelenni. Megírtuk azt ez alkalommal, hogy a rendező-bizottság ez okból elhatározta, hogy a theater-paré és egyéb jelentékeny pontja az ünnepélynek elmarad. Ugyancsak kifejezést adtunk abbéli véleményünknek, hogy ez a leleplezés nemzeti ünnep, melyet kevesebbiteni nem szabad. Rossz nyelvek összefüggésbe akarták hozni a főherceg elmaradását Barabás Béla orsz. képviselőnek imputált azzal a nyilatkozatával, hogy minden eszközzel meg fogják akadályozni a szobor-leleplezés alkalmával a Gotterhaltét. A szobor-bizottság udvari gyászt adott okul, most pedig azt jelentik, hogy a fenség betegségéből felépült, az ünnepélyen részt fog venni és a program megmarad. Sapienti sat.

— A sorsjegyirodák üzelmei. Charles H. Gamick amerikai honpolgár Kormos Ede budapesti szőnyegkereskedő fia meglátogatta a pozsonyi kiállítást. Egy, a kiállítás területén felállított bódében egy kiállítási sorsjegyet vásárolt, amely azután a huzáson egy hátsó lovat, illetőleg annak feltüntetett ellenértékét 500 koronát nyert. A szerencsés nyerőnek sürgős dolga akadt Bécsben, elutazott és megbízta Cser Károly barátját, hogy a nyereményt a sorsjegy ellenében vegye át Munk és Davidsohn budapesti bankcégnél, akik a pozsonyi kiállítási sorsjátékot rendezték. Cser Károly megjelent a bankházban, ahol azzal lepték meg, hogy ezt a sorsjegyet a bankból ellopták. Cser az inszignációt visszautasította és megnevezte a sorsjegy vásárlóját s a vásárlás körülményeit is elmondta. A bank a sorsjegyet nem tartotta vissza, Cser pedig a sorsjegy tulajdonosának lakására sietett, ahol történetesen jelen volt egy Kovács Armin nevű ismerőse is, akivel Gamick együtt volt a kiállításon és a sorsjegyet is együtt vették. Hárman mentek tehát vissza a bankházba s természetesen, hogy nem épen épületes szavakkal illették a bank eljárását. A cég most már himezett-hámozott s végül beismerték hogy: — tévedtek.

— Tessék a lovat kiadatni!
— Pozsonyban van.
— Az nem igaz, annak itt kell lenni, mert a sorsjegyen az van írva, hogy a nyeremények itt adatnak ki.

— Talán adunk valami kárpótlást?
— Kérjük az 500 koronát.
— Az sok. Adunk 250 koronát.
— Nem kell.
— Adunk 300-at.
— Nem kell.

A sorsjegy tulajdonosai eltávoztak és elmentek dr. Kovács Ödön ügyvédhez, akinek a bank már 400 koronát ígért, azt mondván, hogy nekik annyiba került a ló. Eddig a száraz tény. Hogy hány esetben történt és történik ez, egyelőre nem tudjuk. Mert bizonyos, hogy akad nagyon sok nyerő, aki kerülni akarja a kellemetlenségeket, ha kijelentik a bankban, hogy sorsjegye lopott és így inkább elfogad bármi csekély díjat, semmint herce-hurczának tegye ki magát. Kíváncsiak vagyunk most, hogy mit fog szólni e dolgokhoz a sorsjátékot ellenőrző hatóság, melynek első sorban a kifizetéseket kellene figyelemmel kísérni, és a pozsonyi kiállítás intézősége, amelynek ugyancsak nem szolgál dicsőségére, ha fenhatósága alatt ilyen botrányos üzelmek mennek végbe.

— A lainzi menház alapkövetétele. A lainzi új városi menedékház alapkövetétele letételénél jelen volt a király, a főherczegek közül Ferenc Ferdinánd, Ferdinánd Károly, Rajner, szóval mindazon főherczegek, kik vadászaton, világméretű utazáson és más egyeben nincsenek elfoglalva és akiket nemcsak nagyszabású és közérdekű, de apró-cseprő ügyek is érdekelnek — a Lajthán tul. Ott volt továbbá Körber miniszterelnök a kabinet több tagjával és a hatóságok képviselői. Ő felsége 11 órakor érkezett meg. A polgármester beszédére azt válaszolta a király, hogy amint élénken érdeklődik minden iránt, ami Bécs székesfővárost illeti, ennek az új menedékháznak a létesülését is örömmel üdvözli és kívánja, hogy ez a jótékonyaságnak szentelt ház isten áldásával szerencsésen elkészüljön. Azután az alapkövetétele szertartása következett, amely után a királynak több jelenség előkelőséget mutattak be. Ő felsége a közönség lelkes ovációi között hajtattott vissza Schönbrunnba. Az új menedékházban 2000 személy számára lesz hely.

— Szilágymegyei-Kör. A szilágymegyei egyetemi és főiskolai hallgatók egyesülete, a Szilágymegyei-Kör, október 6-án diszgyűlést tartott Sándor-utcai rendes helyiségében. A diszgyűlésen az aradi vértanúk szent emlékét ünnepelték. A Papp Viktor elnöki megnyitó beszéde után Nagy Miklós rendes tag olvasta fel az aradi hősről írt megemlékezését. A diszgyűlés után a kör házi ügyeiről tanácskozott, amelynek keretében Papp Viktor elnök indítványozta, hogy társadalmunk azon érdemes nagy férfainak — névszerint Beöthy Zsoltnak, Fadrusz Jánosnak és Zempléni Árpádnak — akik most szeptemberben a zilahi Wesselényi szobor leleplezési ünnepélyét közreműködéssel emelték s hazafias szereplésük által mintegy második fiaik lettek a vármegyének, jegyzőkönyvileg köszönetet szavazzanak. A jegyzőkönyvet küldöttségileg vigyék fel mindenikhez s üdvözöljék őket fényes szereplésük alkalmából. Az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadták s annak kivitelét az elnökre bízták.

— Halálozások. Szentlőrinc-Kátai Laskovich Nep. János, a képviselőház volt főtörrelbiztos, október 5-én, 69 éves korában Budapesten meghalt.

Keskeszi Csernyus Zsigmond bírósági végrehajtó október 4-én 64 éves korában Szabadkán meghalt.

Kalás Zsigmond köz- és váltóügyvéd, negyvennyolcas nemzetőr október elsőjén kilenczven éves korában, a borsodmegyei Szalonna községben elhunyt, Beniczky Sándor volt negyvennyolcas honvédkapitány, Temes vármegye nyugalmazott főpénztárosa, tegnap hetvenöt éves korában meghalt Budapesten.

— Rövid hírek. Tüzeset Temesváron. Temesváron az éjjel Goldstein Fülöp cementgyárában tűz ütött ki, mely a gyárat és a szomszédban levő gabonaraktárakat elhamvasztotta. A kár 40.000 korona. — Baleset. Kellner István 30 éves boltiszolga a dohány-utca 68. számú ház előtt elesett és a fejét a gyalogjáró szélén bezúzta. Veszedelemes sebével a Rókus-kórházba vitték. — Hirtelen halál. Bognár Károly 36 éves napszámos uesti lakásán hirtelen rosszul lett és meghalt; Holttestét az uesti halottasházba vitték. — Gólya az utcán. Tusványi Jánosné, született Murik Mária kispesti lakos az üllői-uton az utcán egy fiugyermeknek adott életet. A jövevényt és anyját az üllői-uti klinikára vitték.

x Csuz és köszvény ellen elismert legkitünőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ára 2 korona. Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest, V., Sétater-utca és Szabadság-tér.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az „Adria“-szállal szemben létező nőidivat-áruházára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Margaretha a várban. A leánderek még kint vannak az aszfalton, de már gesztenyeszűtő asszonyok huzódnak meg alatta az eső elől, melynek csöndes kopogása végtelen melódiáját zengi az aszfaltnak. A szezon poézise ez, mint ahogy megvan a májusi virágnyalásnak, a júliusi kalász-érésnek a maga romantikája. A különbség éppen csak az, hogy napsugárban az emberek nyitott mellényvel és nevető szemekkel, esőben pedig lélekben-havelockban állig gombolkozva járják utjukat. Ilyenkor támadnak bizarr gondolataink s azt hittem tegnap este, el kell mennem a várbeli bemutatóra ahol Kann Malvin az Operaház ösztöndíjas művésznője ezuttal először mondta el: nem vagyok szép, sem kisasszony, karját uram el nem fogadhatom. Tényleg szép, színes hangja van a kisasszonynak amely egyaránt jól beéri a skálát a szoprán és az alt kules között. Anyag, amely érdemes a továbbképzésre. A játéka még egy kicsit huszáros, de hiszen ez majd változik. A partnerek csupa falrengető hősök voltak abban az intim kis színházban, ahol a publikum mind jól ismeri egymást s ha öt ember tapsol, bátran meglehet írni, hogy a közönség nagy része zajos ovációkban részesítette a szereplőket. Kertész, Mihályi, Kornai vettek részt az előadásban és zajos ovációkat kaptak. A rendező Gounod-t egy kissé megkorrigálta, az egész templomi jelenet elmaradt, valamint a thulei király dala is. Ugy látszik a thulei király lemaradt az omnibuszról. Vége volt aztán a kedves, intim előadásnak s visszaverttünk megint az aszfaltra, a melynek gáz-sárga világosságában haladtak el a párok, akinek ugyan jutott. Mellettem egy derék kofaasszony haladt, a vállán egy kosár paradicsom volt, úgy mentünk egymás mellett, az eső verte, ragyogó aszfalton. (f. l.)

* Magyar Tudományos Akadémia. Tegnap az Akadémia teljes ülést tartott Eötvös Lóránt elnöklété alatt. Az elnöki megnyitás után Szily Kálmán főtitkár egyszerre tíz akadémikus elhunytát jelentette. Ez a tíz halott nem egészen tíz hetnyi időközre esik. Egyetlen évben sem volt még a halálnak ilyen aratása. Az Akadémia tíz halottja: Vadnay Károly, Hajnik Imre, Heller Agost, Ráth Zoltán, Plósz Pál, Steindl Imre, Keleti Gusztáv rendes tag és külső tag három: René de Maulde, Vitkovics Gábor, Wirchow Rudolf. Az Akadémia egyelőre jegyzőkönyvben fejezte ki fájdalomát, később halottairól emlékbeszédet fog mondatni. Szily főtitkár ezután a szeptember 30-án lejárt pályázatokról referált. A Teleki vigjáték-pályázatra érkezett huszonnyolcz darab; A Parkas-Rasskó hazafias költeményro hatvannegy vers; egy-egy pályamunka érkezett a Lé-vay-díjra: Kisfaludy Sándor élete és művei; a Marczibányi pályadíjra: A magyar helyesírás története; a Lukács Krisztina-díjra: A hódi csata; végül Deák Ferenc életrajzából mutatványok. Két pályamunka érkezett a Gorov-díjra: A komikum elnöklété; szintén

kettő a magyar Általános Biztosító-Társaság díjára: A földnek hitellel való megterhelése. Öt munka versenyzik a Vigyázó-díjért, amely az orvostudományok köréből van kifizetve, s amely az antiszeptikus és aszeptikus orvoslási módok történetét tette pályakérdéssé. Három pályázat: a Bésán-díj művészettörténeti kézikönyvre, a Péczy-díj a ruthének történetére s a Sztrókoy-díj: A közigazgatás története a XIX. század második felében, egészen meddő maradt. Az összes ülés után az első szakosztály tartott ülést Heinrich Gusztáv elnöklésével, amelyen Némethy Géza levelező tag olvasta fel A római elegia viszonya a göröghöz című tanulmányát. Végül az első osztály zárt ülést tartott.

* A Vörösmarty-szobor pályázata. Megírtuk tegnapi Vörösmarty-szobor pályázat bíráló bizottsága megállapította a pályázat első két kategóriájába sorozott művészek névsorát. Délután 4 órakor folytatódott az ülés melyen a III-ik kategóriába sorozták Andrejka József, Dunaiszky László, Füredi Rikárd, Grieszfelder János, Holló Barnabás és Vágó József, Horvai János, Istók János, Lukácsy Lajos, tj. Mátrai Lajos, Práger Győző, Sovánka István, Szász Gyula, Szécsi Antal, Székely (Singer) Antal, ifj. Vastagh György pályamunkáit.

Ezután a kivétel dolgában határozott a bizottság. A pályázati feltételek értelmében nyílt szavazattal döntöttek a pályamunkák felett. A kétharmad többséget azonban egy szobrász sem nyerte el. Az elnök ez okból határozatilag kimondta, hogy ebből a pályázatból megbízást nem ad és hogy első kategóriába sorozott öt pályázót, névszerint: Ligeti, Róna, Telts és Toth között új pályázat hirdett. A pályázat ügye figyelemreméltó, mert a klikk érdek Róna pályázatát akarja elfogadni és már tegnap nagy harcok árán sikerült csak az öt támogató és szövetséges klikkek erejét annyira megtörni, hogy új pályázat hirdettessék. Ebben természetesen Róna újból benn lesz.

* Beöthy Zsolt emlékbeszéde, melyet a múlt hónapban mondott a zilahi Wesselényi-szobor leleplezése alkalmából, most egész terjedelmében megjelent a Magyar Könyvtár-han.

* Hírek a Nemzeti Színházról. Bródy Sándor a Nemzeti Színház számára Királyidillek címen három egy felvonásos történeti színművet írt. A három darab egy estén kerül színpadra. Mától kezdve a Nemzeti Színház előadásai hét órák kezdődnek.

* Színházak műsora. Kedden, október 7-én. Nemzeti Színház: Fedóra. Operaház: Tannhäuser. Vigaszínház: A három grácia. Népszínház: Nebántsvirág. Magyar Színház: Sötét kamra. Uránia: Angol élet.

Szerdán, október 8-án: Nemzeti Színház: A föld. Operaház: nincs előadás. Vigaszínház: A három grácia. Népszínház: Adám és Éva. Magyar Színház: Sötét kamra. Uránia: Angol élet.

NYILT-TÉR.

VERGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívül sikeres és alkalmazható a vérnyomás, a szív-, vesé-, gyomor-, bél- és hólyagbántások, a máj- és a vesék, a vér-, és a húgyutak, a vérkeringés és az emésztés ellen. Ez az új, ki lett próbálva és most orvosi szakszempontból teljes gyógyulást szíjolt be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének egyetemi orvostudornak (Hemopatia) rendelés intézete van

Dr. Kovács J. Budapest, V., Váci körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 8—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket, intézetek kivételével, az Nővér betegeknek legbiztosabban gyógyítja.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

§ A munkás és a kártyagyár. Előző számunkban említettük, hogy a Piatnik-féle kártyagyár egy elbocsátott munkása, feljelentette a gyárat a pénzügyminiszteriumban, hogy a zárójegyeket meghamisítja és így megkárosítja az államot. A vizsgálat folyamán állítólag az derült volna ki, hogy az állítólagos hamisított zárójegyek, csak el vannak törölődve és Bodnár József, az elbocsátott munkás csupán borszoból jelentette fel a gyárat. Erre a Piatnik kártyagyárat képviselő dr. Klein Rezső ügyvéd rágalmozás miatt tett feljelentése Bodnár József ellen a büntető törvényszéknél. Ezt az ügyet tárgyalta ma dr. Farkas Gyula járásbíró. A vádló gyár képviselője azonban felkérte a bíróságot, hogy halassa el a tárgyalást addig, míg a pénzügyminiszterium leküldi Bodnár József feljelentő levelét. A bíróság helyet adott a kérelemnek és a tárgyalást október hó 26-ikára halasztotta.

§ Eskütétel a Kurián. Dr. Décesy Zsigmond újonnan kinevezett kuriai tanácselnök, a ma megtartott teljes ülésben letette a hivatalos esküt Szabó Miklós kuriai elnök kezébe. Décesy az V-ik polgári tanács vezetését vette át.

§ Holttest a csatornában. A tegnapi számunkban közölt esküdtársi tárgyalást folytatva kihallgatták a tanukat, kik valamennyien azt vallották, hogy látták amint verekedett a két ember.

— Ha látták, miért nem mentek segítségére annak a szerencsétlen részeg embernek, ki önmagával is tehetetlen volt, kérdezi az elnök.

Ugy gondoltuk, felelték a tanuk, hadd végezzenek azok egymás között.

Vádlott csupán azt vallotta be, hogy ő csak pofozta és rugdalta ellenségét, de hogy ki rejtette a holttestet a csatornába azt nem tudja, mert ő faképnél hagyta megvert ellenfelét. — Egész késő estig elhúzódott a tárgyalás, mikor is a vádbeszédre kerülve a sor, az ügyész arról igyekezett meggyőzni az esküdteket, hogy Csiszár halála és az ütések közt okozati összefüggés van, tehát a vádlott halált okozó súlyos testi sértésért felelős; viszont a védelem azt igyekezett bebizonyítani, hogy védelem csakis súlyos testi sértést követett el, még pedig erős felindulásban.

Kilenc órákor kirdette ki az esküdtek főnöke, Czettel Gyula, a verdiktet, mely szótöbbséggel fölmentette a vádlottat.

A vádlottat, aki hét hónapja van vizsgálati fogságban, azonnal szabadlábra helyezték. Ez a tegnapi verdikt súlyos argumentum az esküdtszék ellen.

§ Aki rövidáruban és szerelemben utazik. Tsuk Lajos magánhivatalnok 35 éves életkora dacára eddig 7 ízben volt különböző csalásokért büntetve, s összesen hat évet töltött fegyházban. Alig hogy kiszabadult a fegyházból mindjárt utazói állást kapott a drezdai Kaufmann és Reitschel nagykereskedő cégnél. A szerencse azonban nem kedvezett neki, mert két heti utazása alatt egyetlen megrendelést sem tudott cégeének szerezni. Ezért a cég elbocsátotta. Tsuk Lajos pedig a mintagyűjteményt elszakította és elutazott Bécsbe. Megérkezése napján megismerkedett kinn a Práterben egy csinos szőke leánnyal Eisler Annával. A fegyházviselt Tsuk látván a leány aranyóját, gyűrűjét, hirtelen házassági ajánlattal állott elő. Eisler Annát ez a váratlan kijelentés eleinte meglepte, de aztán ő is természetesen talála a férjhez menetelt s odaigérte kezét Tsuknak. — Innen kezdődött az Eisler Anna és Tsuk Lajos közötti bizalmas viszony, amelynek rövid alig egy-két heti tartama elégséges volt a kiérdemelt fegyencnek arra, hogy a szegény leány készpénzt, ékszereit ettől kicsalja s azután a faképnél hagyja. — Ujra nyakába vette Tsuk a világot s folytatta régi mesterségét a csalást mindaddig; amíg a drezdai cég és Eisler Anna feljelentéseire kibocsátott köröző levél alapján el nem fogták. Ekkor tűnt csak ki, hogy Tsuk ellen már több feljelentés is van s ezek miatt el is ítéltek nyomban. — Ma egy sikkasztás és egy csalás büntetvével vádolva került elő a soproni fegyházból a büntetőtörvényszék elé, mint vádlott. — A tárgyaláson — melyen Agoraszó bíró elnökölt — vádlott tagadott mindent. Tagadása nem sokat ért, mert a törvényszék dr. Balás Elemér kir. ügyész vádjára elítélte újból egy évi börtönrre az Eisler Anna sérelmére elkövetett csalásért. A sikkasztás büntetést alól azonban felmentette a bíróság. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a vádlott felebezést jelentett be.

§ A margittai mandátum. Margittán az általános képviselőválasztások idején Örley Kálmán kormányparti jelöltet választották meg Szatmári Mór függetlenségi jelölttel szemben, de Örley a mandátumáról, mikor a kisebbségben maradt párt petíciójára a kuria elrendelte a vizsgálatot, közvetlenül az ítélethirdetés előtt lemondott. A második választás ez év június 25-én történt meg, amikor Szatmári Mór 695 szótöbbséggel győzte le régi ellenfelét, Örley Kálmánt. Ezt a választást Morvai Loránt aszfaltgyári főkönyvelő és társai s az 1899. évi XV. t.-cikk 3. §-ának 2., 7. és 8. pontjai alapján vesztegetés, izgatás és ámitás címén petícióval támadták meg és a mandátum érvénytelenítését kérték.

A petícióval ma foglalkozott Paiss Andor elnöklésével a kuria első választási tanácsa. Előadó Zachár Emil bíró volt. A kérvényezőket Tetéleni Armin dr. képviselte; a megtámadott képviselőt Aigner Adolf érsekújvári takarékpénztári titkár, a választást Eröss Samu dr. védte.

Az érdemleges tárgyalás előtt a védők azt az alaki kifogást emelték, hogy a petícionálók nem tudták, mit irtak alá s aláírásukért magától Örleytől 2--3 forintot kaptak. A másik alaki kifogás az volt, hogy a kérvénybeli tények, még ha igazak is volna, nem érvénytelenségi tények. A kuria mind a két alaki kifogást elutasította.

Ezután Tetéleni Armin dr. a petíció tartalmát ismertette és kérte a kuriát, hogy az előadottak alapján mondja ki a választást érvénytelenné.

Aigner Adolf, a megtámadott képviselő védője, hosszas szakszerű beszédében azt fejtette, hogy a petíció jogilag nem állhat meg. Állításai egytől-egytől valótlanak. Azután előterjesztette ellenérveit, s a petíciót, mint teljesen alaptalant, elutasítani kéri.

Ítéletet ma nem hoznak.

SPORT.

Lóverseny.

Lapunk zártáig, a mai lóversenyeredményről a következő tudósítást kaptuk:

I. Nyeretlenek díja: Matchsboy (lov. Koblicsek) első, Suav (lov. David) második, Teraskier (lov. Kruzil) harmadik. Tot: 10:37 50:72, 168, 64.

II. Welter handicap. Boa (lov. Van Dusen) első, Tombeur (lov. Bonta), második, Gyopár (lov. Holmes) harmadik. Tot, 10 : 36, helyre 50 : 72, 68, 72.

III. Őszi díj. Javorina (lov. Gray) első, Babér (lov. Van Dusen) második, Hans Heiling (lov. Huxtable) harmadik.

(?) A Javorina affér. A múlt héten megírtuk, hogy a Prince of Wales handicapban elsőnek beérkezett Javorinát, a lovaregylet igazgatósága a versenynap végén diszkvalifikálta. Eggyedi Arthur, a diszkvalifikált ló tulajdonosa, mert az ő kihallgatása nélkül fosztották meg a 10,000 koronás díjtól, annyira megnehezelt, hogy ma bejelentette, hogy versenystáloját felosztatja. Bejelentése után Mr. Lincoln, Krausz Lajos, Lederer Sándor lovag. Ferdinándy Béla, Mr. White szintén kijelentették, hogy többé nem futtatnak, mert a lovaregylet igazgatóságának a Javorina ügyben tanusított eljárásában szándékos malicziát látnak.

KÖZGAZDASÁG.

Szécsi ur fuziója. A manőver, mely a megbukott „Magyar ipar és kereskedelmi bank“ részvényeseinek rovására olyan reffigarált módon van vezetve, a legsimább módon tüntetik majd el ezt a bankot és a szemfényvesztés egy jól kieszt „changé-passéja azt az örök ényezetnek adandja át. Amint ugyanis ujabban is, teljesen hiteles forrásból értesülünk a „Magyar ipar és kereskedelmi bank, beleolvad az általa alapított „Magyar takarékpénztárak központi jelzálog bank“-jába, csupán azt várja, hogy azt a hirneves „petroleum vállalatát“ realizálja. Hogy ez a lebonyolítás milyen módon fog végbemeni, nem okoz nekünk nagy fejtörést. Itt is majd segít a büvészet, és egy mély sirba fogják temetni a részvényesek halotti zenéje mellett. Figyelemmel fogjuk kísérni az eseményeket. Hogy a százezer, kétszáz koronás részvénytőkével megalakult intézet, melynek összes alaptőkéje huszmillió koronát tesz ki, mily rohamosan haladt, nem egész két alatt az elkeverhetetlen bukás örvénye felé ért, élénken világítja meg a részvények árfolyamának esése A 200 koronás részvények árfolyama 1901. évi január hó 1-én, még 161 koronát tett ki, ugyanazon év végén már 56 korona volt annak értéke. Az 1902. év június havában 43 koronára, augusztusban 33 koronára, szeptemberben 32 koronára estek az árfolyamok, s ma már e részvények a budapesti értéktőzsdén egyáltalán nem is jegyeztenek.

BUDAPESTI TÖZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Készárúizlet.

A malmok sürgetőbb vásárlásai következtében ma is szilárd volt az irányzat és jó kínálat mellett 50.000 mm. búzá kelt el néhány fillérrel jobb áron.

Eladatott:

Búza: Tiszavidéki: 600 mm. 82.5 kgr. 7 K. 85 fillér, 600 mm. 82 kgr. 7 K. 72 és fél fillér, 100 mm. 82 kgr. 7 K. 65 fillér, 150 mm. 80 kgr. 7 K. 65 fillér, 500 mm. 81.5 kgr. 7 K. 82 és fél fillér, 1000 mm. 81.5 kgr. 7 K. 65 fillér, 250 mm. 81.5 kgr. 7 K. 72 és fél fillér 420 mm. 81.5 kgr. 7 K. 75 fillér, 700 mm. 81.5 kgr. 7 K. 52 és fél fillér, 150 mm. 81.5 kgr. 7 K. 60 fillér, nov. 5. száll., 1000 mm. 81 kgr. 7 K. 80 fillér, 250 mm. 81 kgr. 7 K. 85 fillér, 200 200 mm. 81 kgr. 7 K. 72 és fél fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 72 és fél 200 mm. 81 kgr. 7 K. 65 fillér, 200 mm. 81 kgr. 7 K. 65 fillér, 200 mm. 81 kgr. 7 K. 60 fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 65 fillér, 500 mm. 81 kgr. 500 mm. 81 kgr. 7 K. 50 fillér, 100 mm. 81

kg. 7 K. 55 fillér, sárga, 1000 mm. 80.5 kg. 7 K. 70 fillér, 100 mm. 80.5 kg. 7 K. 55 fillér, 100 mm. 82 kg. 7 K. 55 fillér, 150 mm. 80 kg. 7 K. 70 fillér, 100 mm. 80 kg. 7 K. 70 fillér, 200 mm. 80 kg. 7 K. 65 fillér sárga, 100 mm. 80 kg. 400 mm. 80 kg. 7 K. 40 fillér, sárga, 100 mm. 80 kg. 7 K. 40 fillér, 200 mm. 80 kg. 7 K. 45 fillér, 100 mm. 79 kg. 7 K. 40 fillér, sárga mind három hónapra.

Fejérmegyei: 5000 kg. 80 kg. 7 K. 40 fillér, 200 mm. 78 kg. 7 K. 30 fillér sárga mind három hónapra.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 80 kg. 7 K. 30 fillér, 300 mm. 80 kg. 7 K. 45 fillér, 1100 mm. 80 kg. 7 K. 30 fillér, 100 mm. 80 kg. 7 K. 55 fillér, sárga, 300 mm. 81 kg. 7 K. 55 fillér, 400 mm. 80 kg. 7 K. 30 fillér, 300 mm. 79 kg. 7 K. 30 fillér, 200 mm. 80 kg. 7 K. 30 fillér, sárga búkköny, 200 mm. 78.5 kg. 7 K. 30 fillér, sárga, 2500 mm. 76 kg. 7 K. 25 fillér mind három hónapra.

Bánsági: 3400 mm. 78.7 kg. 7 K. 42 és fél fillér.

Bácska: 800 mm. 77 kg., 1340 mm. 78 kg. 7 K. 35 fillér, három hónapra.

Pádeji: 6600 mm. 78.5 kg. 7 K. 35 fillér, három hónapra.

Ujvidéki: 1840 mm. 77.5 kg. 7 K. 25 fillér, három hónapra.

Becskekeréki: 4000 mm. 78.2 kg. 7 K. 25 fillér, három hónapra.

Dunai: 1370 mm. 77 kg. 7 K. 25 fillér, három hónapra.

Pancsovai: 500 mm. 78 kg. 7 K. 15 fillér, három hónapra.

Fehértemplomi: 5000 mm. 80 kg. 7 K. három hónapra.

Babátai: 3400 mm. 79 kg. 7 K. 35 fillér, három hónapra.

Szanádi: 4700 mm. 78.5 kg. 7 K. 25 fillér, három hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 K. 50 fillér, három hónapra, 100 mm. 6 K. 30 fillér, három hónapra, 500 mm. 6 K. 30 fillér, 500 mm. 6 K. 30 fillér, 200 mm. 6 K. 30 fillér, 200 mm. 6 K. 27 és fél fillér, 100 mm. 6 K. 22 és fél fillér, 100 mm. 6 K. 20 fillér készpénzfizetés mellett paritásra, 100 mm. 6 K. 15 fillér, három hónapra.

Árpa: 200 mm. 5 K. 27 és fél fillér, készpénzfizetés mellett.

Zab: 200 mm. 5 K. 27 és fél fillér, 100 mm. 5 K. 87 és fél fillér, 100 mm. 5 K. 85 fillér mind három hónapra.

Tengeri: 100 mm. 6 K. keverékes, 5000 mm. 5 K. 90 fillér, 100 mm. 5 K. 90 fillér, készpénzfizetés mellett, paritásra.

Tegnap délután eladatott: Pancsovai: 500 mm. 88 kg. 7 K. 20 fillér.

Az árak 50 kilogramonként koronaértékben értendők.

Folyó hó 5 este	6 órától
6 " érkezett	6 óráig elment
buza 48.661	3908
rozs 379	700
árpa 1.777	404
zab 949	6051
tengeri —	—
repce 261	—
liszt 524	15.600
korpa —	1.983

Határidőszület.

A tegnapi napon bejelentett kisebb fizetési képtelenség fölött ma már napirendre tért a tőzsde, az a kis izgatottság tehát, ami ezzel járt, teljesen eltűnt. Az irányzat bár szilárd, de a tegnapi rohamos emelkedésnek részben mégis az oka, hogy a fizetési képtelenség ügynök kötéseit fedezték, és így megmagyarázható, hogy az árfolyamok ma némileg visszaestek. Takarmánycikkek azonban tovább is emelkedő irányt követtek.

Délben jegyezz:

Oktoberi buza	7.12—7.13
Áprilisi buza	7.25—7.26
Oktoberi rozs	6.30—6.31
Áprilisi rozs	6.37—6.38
Oktoberi zab	5.80—5.81
Áprilisi zab	6.07—6.08
Máj. tengeri	5.57—5.58

Értéktőzsde.

Előtőzsde. Osztrák hitel 681.25, magyar hitel 719.50, 4 százalékos arany —, korona —, leszámítoló —, jelzálog —, rimamurányi —, államvasut 710.50, déli vasut —, Alpések —, márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —, korona.

Zárlat. Osztr. hitel 681.25, magyar hitel 719. —, 4% aranyj. —, korona —, leszámítoló —, jelzálog —, rimamurányi —, államvasut 710.50, déli vasut —, alpesi 370.50 márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —.

REGÉNY-CSARNOK.

A határszélről.

Regény.

(19)

Írta: Kupcsayné Molnár Julia.

Aranka, igaz utóbb már alig volt köztük, mikor erről folyt a szó, csak jön és megy, játszik a gyermekkel, el is altatja, foglalkozik vele, énekel, ír. Aranka téved ha azt hiszi, hogy Darlay látogatása neki szól, társasága neki is kedves, de nem személyeért, hanem rejtett céljaiért, melyekről azonban Aranka mit sem tudhat. Csak annyira ne izgatná ez a gondolatok, bár soká ne tartana ez a bizonytalanság és ez a tulajdonképpen ferde helyzet, még betegesbb lesz, mint amilyenek amúgy is érzi magát.

Bágyadtan esett vissza és simult a pamlag párnáira.

Aranka jött haza, hallotta a gyermekszoba felé sietni, ez mindig első útja, hallotta a gyermek örvendező sikongását.

Azt a mindenből való, folytonos osztozkodást, a gyermekhez és viszont való nagy ragaszkodást eddig közömbösen vette, ma azonban boszantotta. Idegesen figyelte a hozzáható hangokat, az édes szavak hangsúlya gyorsabb lüktetésre kényszerítették szívét.

Előbb ő hozzá kellene Arankának jönni. Tudja, hogy beteg, tudja, hogy szerencsétlen. Csaknem féltékeny saját gyermekére? Csupa ellentmondás és következetlenség minden gondolata.

Miért küldött Aranka orvost hozzá, ha nem érdekli a véleménye? Talán nem, oh nem, ő nem is beteg, csak egy kissé fáradt, meg is mondja Arankának. Jött is már.

Egyszerű gyapjuruhában állt előtte. Hízkelve simultak a puha ráncok a hullámos, hajlékony alakhoz. A friss levegő egy üde hulláma érte Marcst. Gyöngéden hajolt hozzá Aranka és homlokon csókolta.

— Beszéltem a doktorral. Azt mondta nincs ok aggodalomra, de kerülőd kell ám az izgalmakat! Nem szabad haragudni, busulni, sírni, megjedni, töprenkedni. Volt-e erre okod mostanában!

— Segítsd elhárítani! — kapott sietve a beszéd tárgyán Marcsa.

A felgyuló lámpa világánál meglátta Aranka nagy sápadtságát. Figyelmesen nézett rá.

— Valami bajod van? Már néhány nap óta mintha kedvetlen lennél, Feltűnt nekem. Marcsa keze, a mint Aranka arcán végig simított, forró volt és reszketett.

— Te akarsz rajtam segíteni? — sóhajtott keserűen és gondolta magában Aranka, míg mély szájalommal tekintett az aggódó szemekbe, mikor te hoztad rám a bajt. Nmagad ellen akarsz megvédeni, mikor boszuvágyodon kívül — amennyire ismerlek — nincs is bennem más érzés, most is, legkevésbé pedig könyörület irántam. Visszaélsz hatalmaddal, kiaknázod engedékenységetem és tapasztalatlanságomban martaléku dobta a gonosz nyelveknek. Örültem, hogy felébredt életkedved, ujjászületesnek vettem, amíg nemrég rájöttem a nyitjára, hogy nem más, mint felébredt, ismét tápot nyert boszuvágyad lángolása. Egy fantómot kergetsz szerencsétlen és reám szegyént, gyalázatot, talán boldogtalanságot hoztál. Megrágalmaznak az emberek.

— Rosznak tartanak. Vak voltam, úgy ért e csapás, de még sem, talán előre megsejtettem már a bajt, mikor annyira elleneztem a Darlay bátárságát és hogy ide, házába költözzünk, itt béreljünk lakást.

— Most már kedvesének tartanak. Az irigy kollegák híresztelik szégyenemet, állítólag egyedül az ő pénzének és befolyásának köszönhetem sikereimet. Minő hitványság! Minő gyalázat!

— A munkám, az igyekezetem, a tudásom, a tehetségem — semmi!

— Oh Marcsa, mennyi fájdalmat okoztál nekem, szeretnék gyűlölni és neked megmondani és — csak sajnálni — szeretni tudlak. Még szemrehányással sem illehetlek, martyrt vagy, vértanúja az életnek. Szavaim csak életemet rövidítik, éveidet, talán csak megszámlált napjaidat.

Aranka szeme Marcsa szenvedő arcán nyugodott, nem hordta az magán a kór nyomait, sőt mintha szebb lenne most, mint valaha.

— Még ennél is többet is megbocsátanék neked — fűzte tovább gondolatait, többet szenvedsz nálam, kit életed kockáztatásával menttetés ki a megbecstelítés veszélyéből; és fogsz szenvedni sokat, míg Isten megkönyörül rajtad.

Csend volt a szobában. Egy kis rabkanári szabadnak álmolta magát, álmában csipogott és mozgatta szárnyait.

Feleszméit erre Aranka, egy sóhajba fojtotta minden panaszát és gyöngéd kifejezéssel arcán kecses mozdulattal térdelt Marcsa elé.

— Miattad busultam, hanem ha ez is izgat, ezt sem teszem ezentul. Most már tudom, hogy nincs okom aggodalomra.

— Szavadra mondtam, hogy nem bánt még egyeb is? — Marcsa fürkészőleg nézte Arankát.

— Talán még meg is esküdjem rá? — nevetett Aranka kitérőleg.

Marcsa nem tágitott.

— A lefolyt percek alatt, míg szemembe néztél, mintha gyűlöletet, haragot, sőt megvetést olvastam vagy éreztem volna szemeidből. Ki iránt? Kellemetlenségeid voltak. A színház-nál? A kollegák? Hagyd ott az egész irigy, veled vetélkedő, kicsinyes komédiás hadat és menj férjhez.

— Én?

— Teheted. Ha kimélethez már nem is mondd, tudom, hogy a színpadon pellengére állítva érzed magad, a taps, a virág nem okoz örömet és a sok bámuló szem ragyogása lehangel, bánt. A közönségnek azt a hódolatát látod benne, mely szépségednek és nem tehetségednek szól, a nőnek és nem a művészetnek. Nem is énekelte te másnak, csak nekem és a Darlay páholya felé, hol Darlay tilt mindig és fia mellett, kéri tudják, hogy műértő muzsikuss.

— Soha sem szeretted meg a színpadot, sőt mind jobban fogsz tőle idegenkedni, ha csak a fiatal Darlay — Marcsa itt mosolygott — nem áll be tenoristának, annak pedig először: aligha van hozzávaló hangja, kedve és másodsor meg-nőszül. Valószínűleg azért is maradt el a színházról és nem küldi tovább mindennapi ibolyacsokrait.

Aranka nyugodtan, mozdulatlanul hallgatta mindazt, az utolsó szavaknál mintha gyenge reszketés futott volna át a testén. Marcsa figyelt.

— Csak nem hivta fel figyelmedet és érdeklődésedet azért, hogy érlelmet ébresszen szivedben? De igen, látom bánt valami. Ugy kell annak lennie, hogy itt is egy szerelmi történet játszódott le, minden örömeivel és bánataival, ha csak két szempár értette is csupán! Férfitől gyöngédséget ne várj, akkor nem csálódsz. Többre becsülik azok a szerelemnél a pénzt, gazdag lányt vesz feleségül. Darlay, az apja beszélte nekem, hogy mi a törekvése és hogy e héten előreláthatólag rendbe jő a dolog és megtűnik az eljegyzést, talán már azon a az estélyen nyilvános lesz, melyre minket is meghívott Darlay.

— Marcsa elhallgatott. Nem támadtak aggályai, hogy újabb fájdalmat okoz Arankának, nagy áldozatra akarja kényszeríteni csak a szavakat kereste mondanivalóhoz.

— Ha visszagondolok most — szölt végre — eszembe jut, hogy mennyire nézett Darlay Béla, ha a színpadon voltál, mintha hypnotizálni akart volna tekintetével, az utcán is sarkunkban volt, habár rejtegetni igyekezett e szándékát és az el nem maradó ibolyák néma szerelmi vallomások voltak. Hogy erre hamarabb nem gondoltam. Tréfát üzött veled, ez kétségtelen, mert már régebbi ez a házassági terv és kijelölt jegyesét ismernie kellett. Kérlek győzd le szerelmedet, ha az felébredt; oh bár csirájába észrevettem volna, hogy megsemmisítem. Menj feleségül az apjához, ennek minden vágya, hogy boldoggá tegyen. Ha nem is fiatal, de nem olyan, még több ember, mint e fia. Ott hagyhatod a színpadot, megmenekszel attól, mit lelkiösszefuttatásnak nevezel. A gyermek jövője is biztosítva lesz, Darlay is szereti, velem ne törődj, én — szomorúan mosolygott, kezét dobogó szívére szorítva — sokkal tovább úgy sem viszem, mint... De erről máskor beszélget veled. Nem is halhatok meg addig nyugodtan, míg jövőtöket biztosítva, erős kezek oltalmában nem tudom.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos:

A „MAGYARSÁG” lapkiadó-vállalat
Telefon számunk: 154.

APRÓ HIRDETESEK.
Az apró hirdetések árát előre kell fizetni. E rovóban minden szó egyszeri beiktatása 2 fillérbe, vastagabb betűből 4 fillérbe kerül. Fővilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a hirdetés alatt álló kis számot közlik vele. Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyegot beklüdi. Vidékről igen kedvezőesen beklüdi a kiadóhirdetések postafelvitelével, mert a postafelvitel szelvényére az apró hirdetés szövege is könnyen elír. Az elírás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések felvitelének a kiadóhivatalban, Vámbáz-körút 8. sz.

Butor.
Készletem tulhalmozása miatt eladok hálószerűt, ebédit, darabonként is az elkészítési áron. Reich Mór asztalos-mester, Budapest, Dohány-utca 26. szám.

Csem egészölt.
Chasselas, muskotály stb. fajokból 5 kilós postakosaranként bérmentve 2 korona 80 fillérért szállít Gyomai (Békésmegye) Vidovszky Ferencz szőlőtermelő.

Olcsó, megbízható.
szabómester,
Szűcs Lajos Bpest, Nyár-utca 8., aki 12 forintért finom szövetből készít egy teljes férfiöltönyt, felöltöt vagy téli kabátot mérték után, a legújabb divat szerint. Mielőtt ruhát rendel, sziveskedjék saját érdekében mintákat mértékvételi utasítással kérni, melyet rögtön ingyen küld.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek legocsóbban kaphatók:
Sziúts és társánál
Budapest, IV., Újvilág-utca 2. sz.

BUTOROK
új, valamint csak kevés használtak, képek, varrógépek, perzsaszőnyegek, 1 fehér gyermek pólaszekrény, órák, lámpák stb. stb. csodálatosan olcsón vásárolhatók Budapesten, VI., Gyár-utca 2., a Vakok intézetével szemben.

Ertesítő iroda,
Okmányszerző vállalat Budapest, VII., Kertész-utca 31. Házassági és egyéb ügyekben beszeres minden okmányt: miniszteri fölmentéseket, iszpenzációt stb. Továbbá eljár jogtanácsosa közbenjöttével adó, anyakönyvi, állampolgársági, honosítási, illetőségi, ipar, italmérsi, katonai, kiviteles nőülési, névmagyarosítás, nagykorúsítás, örökösödés, örökbefogadás, tőzse, utóanyakönyvezési, utlevél megszerzési és más egyéb mindenügyekben. Az ügyek sürgős és sikeres lebonyolításáért szavatosság vállalattik.

Mindennemű TANSZEREK,
füzetek, rajztömbök, festékek stb. olcsó áron kaphatók.
BARTA LAJOS
papír-író-és rajzszerekeskedésében
Budapest, V. ker., Liptó-körút 20 szám.

TILLER MÓR ÉS TÁRSA
oszázi és királyi udvari szállítók.
Magyarország első egyenruha készítő intézete
BUDAPESTEN, Váci-utca 35. szám alatt.

ÜZLETÁGAINK:
EGYENRUHA.
Magyar díszruhák.
LIBÉRIÁK.
Polgári ruhák.
FEHÉRNEMŰEK.
VIVOSZEREK.
Párbajszerek.
Fegyverek és forgópisztolyok.
Kardok, sarkantyúk.
Érdemjelek és szallagok.
Utazó bőröndök.
Bőrneműek.
Arany és ezüst himzések.
Zászlók, stb.

Vívó- és párbajszereket:
kardok 4-6-8 kor.,
alcák 6-8-12 kor.,
keztük 2-3-4 kor.

Kalapokat:
egyenruhához és polgári használatra 4-5-6-7-8 koronára.

Képes árjegyzékét minden cikkéről kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

A legnagyobb világhírű cipő-áruház
Budapesten
Agulár Dávid
Erzsébet-körút 6/c szám.

Ingyen féltalp v. sarok v. bármily javítás.
Ingyen színes vagy fekete bőrkenőcs vagy suvix.
Tartósságúért irásilag jótállók.

Nem készítés esetén a cipőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom.

Női-cipők:	Férfi-cipők:
Zerge, cugos v. fűzős 3-30	Borjubőr, cugos, sima v. heletes 3-30
Zerge, gombos, kesztyűsár 3-30	Vix-calf, fűzős v. betétes 3-20
Sovró, lakk v. keztyűbőr, fűzős 3-60	Föltűnő elegáns box-calf 4-
Zerge v. színes kereszt-csattal 2-20	Pinecércipő, alacsony sarok 1-20
Lastin, szivalaku cugos 2-60	Szegényeknek úri v. női cugos 2-30

Gyár saját háromemeletes házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konkretenek ki van zárva. Vidéki megrendelésnél olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 dívalos ábrával bérmentve és ingyen.

Ügyes és megbízható hirdetési ügynökök
fixfizetés és provízió mellett felvétetnek.
Bővebb megtudható e lap kiadóhivatalában.

Szabadalmazott Sport-fénymáz.
Mindem lehető színű fénymáz, mint pl. sárga, barna, bordeaux, vörös és legfinomabb fajta fekete fénymáz gyártok. Színes fénymázaim használatánál ugyanazon eljárás szükséges, mint a fekete fénymáznál, a dobozba egy csöp víz öntendő, kis tiszta kefével a cipő bekenendő és egy másik tiszta kefével kifényvesztendő. Ennek megtörténte után a cipők ujjának megfektetnek. Világos fénymázaim nyers bőrtől is használhatók és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fénymáznál.

LUSTIG MIKSA
sport-fénymáz minden színben.
Gyár és raktár: Gyár-utca 43.

Magyar királyi államvasutak.
24995/1902. szám. Üzletvezetőség Szeged.
Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1903. évben esetleg a további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükségletet képező anyagok a következők:

- Építési homok
- Rostálatlan bányá- vagy folyam-kavics
- Rostált " " "
- Darabolt kavics
- Terméskő (nagyobb darabokban)
- Óltatlan fali mész
- Téglaeművek
- Fagygyú
- Szerszámnyelvek
- Veteményezési anyagok.

Az ivenkint egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb **1902. évi október hó 25 déli 12 óráig** a magyar kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének anyagbeszerzési osztályához nyújthatók be vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5 százaléka legkésőbb 1902. évi október hó 24-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána lteendő.

Szállításra nézve mérvadó és kötelezők a 122291/96. sz. általános és az egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módokat az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás a szükséges ajánlati őrlapokkal az alólírott üzletvezetőségknél ingyen megszerzeshető vagy kívánatra postán megküldetnek.

Bánatpénz nélkül, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező vagy táviratilag tett ajánlatok, ugyszintén olyanok is, melyek az előirt feltételeknek nem felelnek meg, végül pótajanlatok figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1902. évi szeptember hóban.

Az üzletvezetőség
(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége.
25884/902. III. szám.
Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Pécs állomásán az állomási vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázatot hirdettünk.

A bérlet 1903. év február hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számítandó 3 éven át, vagyis 1906. év január hó 31-ig.

Ezen vendéglő bérlettel jár, az I., II., osztályú és külön étteremben a III-ik osztályú város- és étteremben, továbbá nyáron az I. és II. oszt. étterem előtti perronrészen való étel- és ital-elárusítás jogán kívül a vendéglős részére két szoba, két cseledszoba, egy pinczérzsoba, egy főzőkonyha, egy tálaló, egy éléskamra és egy mosogatóból álló lakás; továbbá egy tálaló, egy tálaló és konyha és egy mosogató; végül 3 pince, egy mosókonyha és egy jégverem használata.

Az egy koronás bélyeggel és ajánlat a Pécs állomásán levő vendéglő-üzlet bérbevétele 25884/902. szhoz le irattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönbén a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi szeptember hó 30-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez (Ferencz József-tér 19. sz.) posta útján, térti vevény mellett nyújthatók be. Bánatpénz fejében pedig 600 azaz hatszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztárána lteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régiebb, árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak név-értékükben fognak számítani.

Szóban levő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forg. és keresk. osztályában a pécsi forgalmi főnökségnél és Pécs állomás-főnökénél a hivatalos órák alatt megtekinthezők, mi-ért is az ajánlat tevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Bánatpénz nélkül, vagy a fentemlített benyújtási határidő után beérkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A magy. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül a felajánlott bérre szabadon választassanak.

Megjegyeztetik még, hogy bérlő az I. és II. osztályú és külön éttermet és a lakásul szolgáló helyiségeket, konyhát és mellékhelyiségeket saját költségén tartozik fűteni és világítani, míg a III. oszt. város- és étterem fűtése és világítása felerészben bérbeadó vasut, fele részben pedig bérlő által fog-eszközöltetni.

Zágráb, 1902. évi augusztus hóban.

Az Üzletvezetőség
(Utánnnyomás nem díjaztatik.)